Ч. 178 — Четвер 10 (22) Серпня 1895. — Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостваx на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місачно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місачно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справа вірменьска а Анґлія.

В анґлійскій палаті послів запитував льорд Росбері анґлійского президента міністра, як стоїть справа вірменьска і чи то могло би бути, щоби Росия і Франция, котрі підпирають анґлійску політику в справі вірменьскій, робили то лиш длятого, щоби, як то загально висказує праса, видвигнути на верх того несамовитого страха, котрого знає Европа під назвою всхідного питаня? — На то відповів єму льорд Сельсбері:

„Ми присвоїли собі ту політику, яку розпочав наш попередник (Ґледстон) і зробили що можна, щоби довести єї до кінця. Ми дістали до певної міри приреченя, що в тих сторонах, котрі найбільше потерпіли, мають бути заведені реформи, і думаємо, що на тепер не грозить ніяка небезпечність, щоби у Вірменії повторили ся страшні непокої і злочини. Але чого нам не удало ся доси осягнути, то єсть: достаточної запоруки для переведеня згаданих реформ. До тої цілі мусимо звернути всі наші змаганя. Доси зазнавали ми від Франциї і Росиї як найльояльнїйшої, і найбільшої помочи. Обі ті держави висказали також бажанє ділати спільно з нами аж до залагодженя сеї справи.

„Коли султан спиняє цілу ту справу тим, що проволікає єї, відкладає і оправдує ся, а що ми не уважаємо ані за мудре, ані за таке, що то дасть ся довго так робити, то діє ся то на нещастє під впливом того самообманьства, яким турецкі правительства нераз аж надто довго руководили ся. Ціла єго обава здаєсь бути та, що він зробив би то, що могло би нарушити независимість єго держави. Єсть то благородне чувство, котрому ми всї можемо сочувствувати, але независимість Туреччини єсть, що правда, записана в европейске право державне і запоручена договорами в Парижи і Берлині, однакож все-таки свого рода независимість: Єсть то независимість оперта на умові других держав, щоби єї не нарушати і піддержувати. Небезпечність, яку чули держави від самого початку, від коли взяли ся тої політики, лежала в тім, що они через піддержуванє турецкої держави, через охорону єї від самолюбивих забаганок других держав, через наданє їй тревалости, якої би она серед своїх природних відносин не могла мати, будуть може удержувати механізм, котрий не буде робити для добра людскости і поступу, лиш проявить наклін до виродженя ся в слабе правительство і лишить свободну руку противностям віри і раси, котрі від многих соток літ були проклятєм провінций турецкої держави.

„Европа удержала турецку державу, але при тім все-таки своїм жаданєм условій висказувала обаву, що надаючи їй штучної тревалости, може наробити більше лиха як добра для людского роду. Як довго буде тревати нинїшний стан річий, то здає ся мені, кажу отверто, нині ще більше сумнївним як перед 20 роками. Сам же льорд Розбері сказав, що час панованя султана зависить від єго поступованя. Коли з рода в рід несе ся крик недолї з ріжних сторін турецкої держави, то на мій погляд не може султан сумнївати ся о імовірности, що Европі навкучать ся скорше чи пізнїйше ті крики о поміч, які несуть ся до неї від Порти, і она відмовить Туреччині наданої їй штучно сили. Я старав ся поважно покласти турецкому правительству на серце небезпечність єго поступованя, але й з другої сторони показати єму ясно, що ніяке правительство не бажає так удержаня турецкої держави, як анґлійске. Коли можу на хвильку поговорити о партийних справах, то я би сказав: нема другої партиї, котра бы так журила ся ненарушимостью і независимостию турецкої держави, як та, з котрою я маю честь стояти в звязи. Султан попаде в дуже поважну і зловіщу похибку, коли, щоби формально удержати независимість своєї держави, щоби ставити опір мішаню ся в єго номінальні права володїтеля, відкленить поміч і не послухає ради, яку єму подають европейскі держави, щоби виницщив з корінєм в своїх посїлостях анархію і безсильність, через котрих шкідливий вплив не можу нічого успішного вдіяти для єго держави, ані угоди ані симпатиї.

У відповіди „Ділу“ і єго фейлетоністови.

„Діло“ і єго фейлетоніст п. Яструн обороняючи Шевченка від єго критиків як той медвідь в байцї якогось там чоловіка від влізливої мухи, не вдоволили ся тим, що зробили дурницю раз і другий, але, як би памятаючи на нїмецку приповідку: „Aller guten Dinge sind drei“, рушили ще раз ту саму справу і не лиш знову так само незручно та недотепно але й в спосіб, котрий не добре виставляє їм сьвідоцтво правдолюбивости. Розуміємо то, що як „Діло“ так і єго фейлетоніст знайшли ся в прикрім положеню, бо були змушені боронити ся від докору, котрий, коли вже не явно, то певно в души мусїли признати за справедли-

---

Підступ на підступ.

(Оповіданє після российского. Рудольфа Ґрінс).

Міністер скарбу Канкрін слухав як раз справозданя свого бюрового шефа, радника Трубнікова, коли увійшов служачий з текою, в котрій були письма, що надійшли ранїшною почтою.

— Будьте ласкаві задержати ся ще хвильку — сказав міністер до радника, що вже поклонив ся на пращанє — може тут надійшли такі річи, що можна би їх зараз полагодити. Ви знаєте, що я на те кладу велику вагу.

Радник сів знов на крісло, а міністер почав переглядати наспівші письма.

— Дякую вам, поки-що нема нічого нового — сказав ексцеленция. — Ага, правда, ми мусимо подумати, щоби обсадити місце головного поборця податкового в Одесї. То дуже пильна справа. Що би ви на то сказали, коли-б так дати на се місце нашого директора цлового Панїна? У него доси було всьо в порядку. Як гадаєте, був би він відповідний до того уряду?

— Панїн один з наших найспосібнїйших урядників і єго брак дасть ся нам тут відчути. Але як ваша ексцеленция —

— Добре, добре, я ще над тим подумаю. Прошу вас тілько пригадати менї в тиждни на сю справу. Пращайте!

Коли радник вийшов з комнати, вийняв міністер з теки маленький лист і з гнївно зморщеним чолом перечитав єго кілька разів. Лист обіймав таку коротку жалобу против Панїна:

„Ревізия каси у цлового директора Панїна викаже брак 140.000 рублїв. Сума збільшає ся з дня на день“.

Міністер з лютостию кинув листом на стіл.

— До чорта з тими всіми злодіями! На що тут здала ся ціла моя бачність? Один має довші пальці як другий! А то гарна істория! Я вже наперед виджу, як цар —

Ексцеленция зірвав ся з крісла і скорою ходою забігав по комнатї. В голові єму крутилось. Він вже чув встромлений в себе острий погляд царя Николая і єго зимний, строгий голос, що так проймав до кости: „Канкрін, то вже третий раз в сїм році! Страшенний нелад панує в урядах і місцях, що належать до твого міністерства!“

— Ні, так не може бути! Я вже з'умію охоронити державу від страт!

Він задзвонив і сказав до війшовшого локая:

— Нехай зараз прийде до мене Кольцов!

По кількох мінутах вступив до міністрового кабінету молодий чоловік з постарілим трохи лицем, з чорнявим, побуреним волосем і чорними проникаючими очима. Він глубоко поклонив ся і задержав ся коло дверий.

— Ходи близше! — сказав міністер, що між тим знов сїв на своє крісло і вигідно в нїм розпер ся.

— Скажи менї, знаєш цлового директора Панїна?

— Панїна? Знаю ваша ексцеленцие.

— Знаєш як він живе, що робить і куди ходить?

— Іван Василевич Панїн — відповів Кольцов поволи і поглянув на стелю — Іван Василевич Панїн встає — о скілько знаю — около десятої години перед полуднем і іде так коло дванайцятої до уряду, а там —

— Слухай, Кольцов, коли ти гадаєш, що зможеш тут своєю дурною балаканиною мене оббрехати, то дуже помиляєш ся. Говори без викрутів: знаєш що о Панїні?

— Ні, ваша висока ексцеленцие.

— Отже уважай! Тепер одинайцята година. Тут маєш двайцять пять рублїв. Іди-ж зараз тепер і виглядай Панїна, в єго мешканю, або де лише зможеш єго найти. Не спускай єго з ока, ходи за ним всюди і добре уважай на то, що він робить і як поводить ся. Завтра о тім часї прийдеш знов тут і розповіш менї всьо точно і вірно! Розумієш мене?

Кольцов глубоко поклонив ся. Міністер кивнув недбало головою і шпигун вийшов з комнати.

вий; але в такім случаю було вже найлїпше мовчати або хиба лиш просто сказати: то а то треба було так а так розуміти. Але крутанина на нїщо не придасть ся. Преці „Дїло" знає найлїпше, що фейлетон п. Яструна зробив навіть межи найщирійшими прихильниками „Дїла" дуже прикре враженє, а о тім, чи „Дїло" докоряв за то ще й хтось инший, крім нас, буде оно само найлїпше знати. Мы знаємо лиш то, що наш голос уважають за зовсїм оправданий навіть і прихильники „Дїла". Що він не сподобав ся п. Яструнови — се розуміємо, бо входимо в его положенє.

Ми не перечили і не перечимо, що п. Яструн мав рацию, коли виступив против витяганя всяких найнезначнїйших дрібничок з житя наших писателїв і вишукуваня якихсь впливів там, де їх не було і не могло бути; але по нашій думцї річ така яко справа серіозна повинна трактувати ся серіозно а не збувати ся дотепами, кпинами, іронією, а вже нїколи в так незручний і несмачний спосіб, як то зробив п. Яструн. П. Яструн відповідаючи у фейлетонї „Дїла" п. з. „Від напасти не пропасти" каже, що ми беремо кожде словечко сьміховинки серіозно ad unguem.... Нї, так не було. Ми виразно сказали, що п. Яструн мав иншу цїль але осягнув що иншого, а то іменно для того, що спосіб, в який він взяв ся трактувати річ серіозну не лиш був зле підобраний, але й ще гірше переведений. Просимо лиш зважити: який в тім дотеп, яка іронія, чи що там небудь, коли хтось порівнує ідилїчне розположенє домашних звірят з ідилїчним залюбованєм поета, которого якийсь нарід уважає за свого ґенія? — що сказати на то, коли ще в тім порівнаню не можна добачити тої іронії, того дотепу, тих якихсь кпин, котрі нїби то в тім мають бути а треба того догадувати ся аж із дальших случайних обставин?

Против такого способу писаня виступили ми і се певно і „Дїло" і п. Яструн зрозуміли добре, а так само повинні би зрозуміти, що таким способом топче ся сьвятощі народні і зневажає память Шевченка. А мимо то п. Яструн з надутостию невинно зачіпленого кличе: „Се твердженє так монструальне, що таки не повірить ему нїхто!" П. Яструн, видко, знає ся і на науках природних, бо згадавши в своїм попереднім фейлетонї про перепилицю, навів ще й латиньску еї назву Perdix (після новійшої номенклятури: Coturnix) dactylisonans. Що-ж сказав би він на то, як би ми его за его відповідь порівнали з тим звірятем, що зве ся в зоольоґії Ursus foetidus (Stinkdachs, вонячий борсук), а котре приперте до кута, бризкає на чоловіка дуже вонячим плином? Се порівнанє, хоч би може навіть і оправдане могло би певно вразити немило прихильників п. Яструна. А так само немило вразило й почитателїв Шевченка порівнанє его ідилїчного залюбованя з ідилїчним розположенєм домашних звірят, тим більше, що оно дало нагоду противникам руского народу виставити на посьміховиско найпершого і найбільшого его поета.

Се нехай послужить п. Яструнови і „Дїлу" за відповідь. Відповідати на прочу крутанину п. Яструна шкода тратити й слова.

Перегляд політичний.

В справі виконуваня **народними учителями** своїх загальних горожаньских прав видало правительство слїдуюче розпорядженє до всіх краєвих рад шкільних: Члени стану учительского при публичних школах народних і видїлових займають таке становище, котре, хоч они не суть урядниками державними, вкладає на них такі самі обовязки і вгляди. Установлені норми для державних урядників мусять бути міродайними і для учителїв народних. Лежить як на долони, що повне довіря становище учителїв народних вимагає в многих случаях особливої умірености в виконуваню права горожаньского, наколи не має бути захитане то довірє до повної обективности тих людий, котрим єсть повірене вихованє молодежи і коли не мають бути нарушені службові відносини до їх настоятелїв. Краєві Ради шкільні мають длятого видати в тім дусї поученє для народних учителїв.

Є. Екс. п. Намістник ґр. Баденї приїхав вчера рано до Ішль і був на авдиенциї у Є. Вел. Цїсаря, а відтак одержав запрошенє на двірский обід.

———

З Льондону доносять, що льорд Сельсбері старає ся всїма силами позискати для Анґлії прихильність японьского правительства і в тій цїли приймав вже кілька разів японьского посла у себе. Російскі ґазети знов доказують, що в Японї проявляє ся великий рух в справі заключеня союза з Росиєю. З того можна лиш вносити, що Росия і Анґлія ривалїзують тепер з собою в Японї.

Новинки.

Львів дня 21 серпня 1895

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало технїчного елева, Мариана Равского, провізоричним ад'юнктом будівництва при ц. к. Дирекциї почт і телеграфів у Львові. — П. Управитель міністерства просьвіти іменував приватного доцента економії політичної при університетї краківскім, дра Александра Черкавского, членом ц. к. комісиї для теоретичних іспитів державних з політичних уміетностий в Кракові.

— **Доповняючий вибір** одного члена ради повітової в Перемишлянах з групи більшої посїлости розписала Президия ц. к. Намістництва на день 14 жовтня с. р.

— **В справі еміґрациї до Бразилії** одержали політичні власти порученє звернути увагу еміґрантів на те, що після письма італїйскої префектури в Удіне до ц. к. граничного комісарияту поліциї в Кормонс на будуче навіть таким еміґрантам, що мають карти корабельні, не вільно буде задержувати ся в Удіне, если не викажуть ся, що найпізнїйше до 5 днїв від часу переходу границї, можуть їхати дальше до Дженови. Еміґранти, котрі того не викажуть будуть зараз відставлені назад до австрийскої границї.

— **Зелїзниця з Воронянки до Керешмезе** (Ясїнь на Угорщинї) вже отверта, а перший поспішний поїзд особовий вийшов зі Станїславова до Керешмезе дня 14 с. м. вечером. Від сеї хвилї всї поїзди переповнені подорожними, цїкавими оглянути дальшу часть нового зелїзничого шляху і побачити пречудну околицю. Почавши від Воронянки, положеної 2502 стіп високо, спускає ся поїзд

На другий день о означеній годинї зголосив ся Кольцов знов у міністра скарбу. Він виглядав невиспаний і утомлений.

— Що-ж ти менї скажеш? — спитав міністер.

— Я був на ногах цїлих двайцять чотири години, ваша ексцеленцие, і Бог сьвідок, що Іван Василевич і на пять минут не скрив ся від моїх очий.

— Добре. Оповідай-же, але без непотрібних додатків!

— Я не застав Івана Василевича в урядї, а що не можна було знати, чи він того дня взагалї прийде, то я поїхав до его мешканя і там довідав ся, що він ще не виходив.

— Дальше!

— Десь так около пів до першої вийшов Іван Василевич з свого дому, взяв фіякра і поїхав до „Татареї". Там снїдав, ваша ексцеленцие.

— А відтак?

— Я хотїв лише замітити, що Іван Василевич снїдав незвичайно по паньски. Устриці, шампан і Бог знає що ще. Але в грі не мав щастя.

— Він і грає?

— Грав і то з поручником Калашніковом. Але то тревало лише пів години. Програв чотириста рублїв!

Міністер забув ся і ударив кулаком в стіл. Кольцов оповідав дуже спокійно дальше: — Около третої години велїв собі замовити тройку*) і поїхав по одну даму на Морскій улици.

— То була его жінка?

— Так, то є, — они ще не побрали ся.

— Дуже добре, тепер вже знаю досить. Іди-ж до дому і виспи ся. До завтра полудня маєш відпустку. Відтак мусиш знов слїдити за Панїном, що він робить. В четвер ожидаю від тебе дальших вістий.

Коли міністер остав сам, подумав: „Очевидно, що сей вітрогон бере з каси гроші і тратить".

Відтак велїв до себе покликати радника Трубнїкова.

— Слухайте, пане Трубнїков, — відозвав ся ексцеленция — ми мусимо як найскорше полагодити тоту справу в Одесї. Що-до Панїна то я мушу лично пересьвідчити ся в цловім урядї, як він там урядує. При тій нагоді можемо зараз перевести ревізию каси, бо на всякий спосіб треба би то зробити, на коли-б він відходив. Однако я не люблю моїх урядників візитувати несподївано, тому будьте ласкаві повідомити его довірочно о моїй візитациї, щоби все було в порядку. Гадаєте, що Панїн упорає ся до вівтірка з своїми рахунками?

— Аві на хвилю не сумнїваю ся о тім, ваша ексцеленцие.

— Гарно! Отже дайте ему знати, що я вівторок рано прийду, т. є. зробіть се — як я казав — цїлком довірочно, так як би то від вас самих виходило і натякніть ему також про посаду в Одесї, але лиш так мимоходом!

— Зараз виповню приказ вашої ексцеленциї.

— Дякую вам.

———

В четвер з'явив ся шпигун знов у міністра.

— Що нового? — спитав ексцеленция.

— Ваша висока ексцеленцие — відповів Кольцов — вертаю просто з цлового уряду від Івана Василевича. Від вчера полудня сидів Іван Василевич в своїм бюрі і працював. Але-ж бо й робив. Цїлком не той сам, навіть ока не звів від книжок! Справдї взірцевий урядник. Аж під вечер виїхав на годину з відвидинами до купця Смірнова.

— До того богача, що торгує збіжем?

— Так, ваша ексцеленцие. Він вже перед тим повідомив Смірнова о намірених відвидинах і менї удало ся чверть години скорше дістати ся непостережено до купцевих комнат. Я там сховав ся під стіл. Ваша ексцеленция мусять знати, що мій стрик, рідний стрик є у Смірнова бухгальтером.

— Добре. Отже ти чув кожде слово з їх розмови?

— Кожде слово, ваша висока ексцеленцие.

— З тебе хитрий чоловік! Ну, а дальше?

— Щоби не довго говорити, ваша ексцеленцие, то Іван Василевич хотїв від Смірнова позичити гроший, щось около сто пятьдесять тисяч рублїв.

— Ах! — скрикнув міністер — а одержав гроші?

— Нї, а властиво, так. То єсть, Смірнов не позичив ему гроший, лише обіцяв, що ві второк вложить їх сам власними руками до каси цлової, а відтак піде до примежної комнати і там зажде доти, доки якийсь висший урядник, що має переводити ревізию каси, не відійде. Тодї має він знов сам взяти собі свої гроші з каси.

Міністер розсьміяв ся на цїлий голос.

— А дивіть на них! Отто хитрі, але я їх таки перехитрю. Ну, а що-ж обіцяв Панїн за тоту прислугу?

— Іван Василевич обіцяв і присяг на те, що Смірнов дістане будову двох нових державних будинків і що правительство поробить у него великі замовленя, скоро лише він, т. є. Іван Василевич, обійме урядованє в Одесї. Іван Василевич відчитав ему й якийсь лист.

— Добре, вже досить знаю. Але чи ти певний, що Смірнов приїде з грішми?

— Они-ж дали собі слово на те.

— Гарно, отже ти даш менї ві второк безпроволочно знати, коли Смірнов прибуде до уряду Панїна. Розумієш? До того часу уважай добре, чи не буде ще чогось між ними. Тепер можеш іти.

———

Ві второк о девятій годинї рано дістав міністер відомість, що Смірнов приніс гроші

*) Повіз запряжений трема кіньми.

в долину Тиси. В Воронянці запалюють вже лямпи в вагонах, бо поїзд в'їзджає зараз за Воронянкою до тунелю, довгого на 1325 метрів. Тунель збудований з місцевого каменя так просто, що коли стане ся при вході то видко сьвітло з виходу. Середина тунелю есть угорскою границею.

— **Вписи до шкіл мужеских і женьских у Львові** на рік шкільний 1895/6 будуть відбувати ся дня 29, 30 і 31 с. м. в годинах від 9—12 рано і від 3—6 пополудни. Молодїж ремісича має записувати ся до шкіл доповняючих промислових в першій половині вересня.

— **Убийство.** Селянин з Жовтанець Петро Страшик заїхав вчера около 6-ої години з полудня возом перед шинок Якова Кіцика при Жовківскій улици ч. 102 і війшовши трохи підпитий до шинку, велів собі дати хліба і мяса за 24 кр. Коли Петро кінчив їсти свою перекуску війшов до шинку якийсь селянин і повідомив его, що коні скубаючи траву заїхали в рів при дорозї. Петро вибіг на двір і вивівши коні на дорогу, сів на віз і став утікати. За ним пустив ся 16-лїтний син шинкаря Йосиф Кіцик і пяний паробок Пенцьорак. Молодий Кіцик вхопив коні за поводи і задержав а Пенцьорак вискочив на віз ударив Страшика кілька разів в лице, відтак скинув его на землю і так сильно побив, що житє в Петра великій небезпечности; має розбиту голову. Пенцьорак утік і доси его не зловлено. Він звістний львівскій полиції зі слідства о убийство садівника з Яричева минувшого року у Львові, о котре був підозріний. Бійці приглядало ся кількох людий, але нїхто не мав відваги відорвати звірского розбишаку від своєї жертви.

— *Летарґічний сон.* В селї Воля канївска, в київскій ґубернії, помер по тяжкій і довгій недузї властитель того села Залеский. Небіщика одїто і положено до домовини. На третий день з'їхали ся до Волї канївскої всї сусіди на похорон і дожидали лише сьвященика. Втім з'являє ся в комнатї, де були зібрані гості — небіщик Залеский. Гості і родина почали кричати, утікати, ховати ся по кутах, а жінки помлїли. Залеский побачивши, що став причиною такого переполоху, та що в комнатї не лишив ся нїхто, лише кілька зімлїлих женщин, вийшов до сїний, а відтак на ґанок. Власне в тїй хвили заїхав перед ґанок сьвященик. Фірман, увидївши, що его померший пан, проходжує ся, утїк з криком до стайнї, а сьвященик скочив з візка і почав голосно молити ся. Молоді конї, полишені без догляду, сполошили ся крику візника і пігнали в поле, а відтак в ліс, розбили на кусники візок, а один кінь сильно покалїчив ся. Тимчасом мнимий небіщик ледве міг устояти на ногах, такий був ослаблений. Отже звернув ся до сьвященика з просьбою, аби его відвів до ліжка. Сьвященик охолонувши від страху, завів недужого до комнати і післав зараз по лїкаря. Показало ся, що недужий заспав сном летарґічним і коли пробудив ся став напів притомний ходити по комнатах. Здоровлє Залеского, як кажуть лїкарі, не есть в небезпечности.

— **Місяць в віддаленю о 100 кільометрів.** Перед двома може роками богато шуму наробила відомість, що один Парижанин хотів наклонити комітет уряджуючий виставу в 1900 році в Парижи, щоби устроєно далевид (телескоп), котрий би приблизив місяць на один метер від очий зрітеля. Хотяй сей проєкт перепав, то все він на щось здав ся. Як доходять вісти, на виставі буде великий далевид, котрий приблизить місяць на 100 кільометрів, а то вже єсть нечуваним поступом. Виріб скла до сего далевиду розпочав славний фабрикант Мантоа і повідомив о тім францускє товариство астрономічне. Щоби унаглядити зближенє яке дасть далевид, п. Мантоа каже, що коли би на місяци була примірем велика катедра француска Notre dame, то дві її вежі представили би ся як дві тоненькі черточки, а коли би по поверхни місяця переходив полк войска, то через далевид видасть ся він як чорна рухома точка. Однак річи більші н. пр. вулькани буде можна добре обсервувати. Сочки того далевиду будуть мати 1 метер 20 центм. проміру, а сам далевид буде 60 метрів довгий. Виріб сочок займе около чотирох літ. Найбільший дотеперішний далевид з вистави в Чікаґо, виготовлений тим самим п. Мантоа, мав 1 метер 5 цм. проміру. Що буде в сім далевиді цікаве, то его уставлене, при котрім іде о се, щоби як найбільша скількість людий могла з него користати. Далевид буде уставлений паралельно до землї. Образ місяця увійде в его поле при помочи зеркала плоского о двометровім промірі. Образ місяця в далевиді буде відтак відбивати ся на стїнї в сали.

і вложив до каси. В сїй хвили пустив ся він з своїм секретарем до цлового уряду.

Іван Василевич працював цїлий день як віл і привів цїле своє бюро до взірцевого ладу. Однако незвичайна пильність мусїла его все таки умучити, бо виглядав блїдий і утомлений, коли станув перед своїм настоятелем, котрий подав ему руку з ласкавим усьміхом.

Міністер велів подати собі книжки і став їх розглядати. Від часу до часу кинув Панїнови якесь питане, на котре той все справно відповів. Як надсподївано добрий був нинї его настоятель!

Нараз обернув ся до него міністер і сказав: — Ви, друже, виглядаєте справдї дуже блїдо. Чи ви нездорові?

— О, ваша екселенцие, се лиш напруженє. В послїдних тиждних було богато роботи і я мусїв сидїти ночами.

— Розумію — відповів міністер — ви очевидно тим надміром працї утомлені. Я пришлю вам сейчас мого лїкаря; передусїм мусите дбати о своє здоровлє. Впрочім вас тут тепер цїлком не треба. Я маю лиш малу формальність залагодити, а то можу зробити й з вашим помічником. Зробіть менї приємність, Іване Василевичу і пойдїте собі на прохід. Перейдїть ся так з годину, то певне вам лїпше зробить. Я дїйстно неспокійний о ваше здоровлє.

Іван Василевич, котрому страшно підхлїбила мова его екселенциї, змагав ся трохи, але остаточно мусїв уступити і вийшов з уряду, не причуваючи в яку лапку попав ся.

Міністер велів тодї прикликати Панїнового помічника і провірити чи годять ся книжки з станом каси. Всьо було в найбільшім порядку.

— Дякую вам, — сказав міністер. — Я наперед знав, що всьо застану як найлїпше. Прошу вас — обернувсь він до свого секретаря — будьте такі добрі і возьміть всї гроші з тої каси: їх треба зараз відвезти до головної скарбової каси. А ви, пане, — сказав до помічника Панїна—возьміть ключі від каси до себе.

З примежної комнати чути було якесь не спокійне кректанє. Коли секретар вложив гроші до теки, що мав коло себе і взяв її під паху, поклонив ся міністер урядникам і вийшов. В повозї усьміхнув ся вдоволений. Він охоронив державу від страти.

Іван Василевич цїлком не поїхав; він зайшов зайшов зараз напротив до гостинницї і там розсївшись пив собі добре пиво. Він лише ждав, коли міністер від'їде.

Се не довго тревало і він тому цїлком не дивував ся. В найвеселїйшім настрою ішов Іван Василевич до уряду, щоби приятеля Смірнова відправити і відпочити вкінци по трудах послїдних днїв. Але скоро лише переступив поріг до свого бюра, прискочив до него Смірнов і вхопивше его за ковнїр, крикнув: — Ви мене обманили, Іване Василевичу, страшно обманили!

— Чи ви одуріли, Смірнов? Пустіть мене! Що вам такого?

— Він взяв гроші! — крикнув купець. — В касї нема нї копійки. Я цїлком зруйнований!

— Він — що? Екселенция взяв гроші?

— Взяв, взяв! — Але тепер піду до него і зажадаю свої гроші назад та розкажу всьо як було!

— Ну, то вас замкнуть як божевільного, або ще й зашлють на Сибір.

Оба мужчини стояли ще і дивили ся безрадно на пусту касу, коли війшов служачий і подав Панїнови письмо, на котрім виднїла печатка міністерства скарбу.

Панїн неспокійно отворив куверту. В письмі стояло, що він — задля слабого здоровля — перенесений в стан супочинку і що буде від тепер побирати половину своєї платнї.

Всячина.

— **Небезпечности електрики.** Коли осьвітлене електричне і уживане електричности взагалї хоронить нас від тих небезпечностий, якими нам грозить ґаз, бо не викликує вибухів, то однако доводить до инших нещасть, так само сумних в наслїдках, а дуже незвичайних що-до форми. Між иншими лучило ся н. пр. в Новім Йорцї, що на одній улици була комунїкация цїлком перервана, бо в наслїдок якихсь неправильностий між підземними дротами електричними утворила ся т. зв. електрична полоса, котрої не можна було перейти. Кождим, хто хотїв війти в улицю, трясла якась невидима сила. То тревало кілька годин, доки не надійшли заосмотрені в ґумові рукавички і ґумову обув робітники з електричної стациї і не довели дротів до порядку. В Чікаґо знов в однім готели електричність розгосподарювала ся в такий чудачний спосіб, що нїхто не міг пояснити, що з нею стало ся. Здавало ся, що цїлий готель переповнений електричностию як фляшка лейдейска. Люди не могли рушити ся, щоби їх щось не товкнуло, а зпід їх ніг вискакували іскри. Один з готелевих гостий, війшовши до купелї, дізнав чувства, як коли-б его кололи тисячі шпильок; на его крик збігла ся служба, виломила двері і увільнила бідолаху від примусової електричної купелї; однако хто лише війшов до купелевої комнати, діставав сильний удар в лице. Едісон, на питане окремої комісиї, який найпростїйший і найпевнїйший спосіб убити чоловіка електричностию, порадив, щоби засудженого віддати яко робітника до котрої небудь фабрики електричности. Се майже певний спосіб убитя чоловіка, бо ті робітники стають з часом такі необережні на небезпечність, яка їм грозить, що цїлком не стережуть ся і часто спроваджують самі на себе смерть. Одному з них, котрий дуже неосторожно обходив ся з лямпою о силї 12.000 сьвічок, вгоріло цїле лице на вуголь, при чім очевидно упав трупом на місци.

— **Перша поміч при пораженю сонцем.** Ознаками пораженя суть: пекуча спрага, незмірна нудота, заворот голови, ослаблене битє живчика, зачервонїла і дуже суха шкіра. В випадках пораженя сонцем повинно ся передовсїм ту особу положити спокійно на холоднім місци, потім увільнити її від всякого одїня, що утрудняє віддих (н. пр. у женщин звільнити шнурівку), а потім дати пити води. По ужитю тих средств звичайно хорому скоро стане лїпше. Не маючи жадної помочи, хорий може легко стратити притомність. Тодї віддих дуже скорий, а битє живчика ледве чути. Коротко по тім наступають судороги в членах і лици, а вкінци приходить удар мозковий і спонукує смерть. Поки лїкар прийде в поміч, треба в такий спосіб безпроволочно ратувати хорого. Добре також против пораженя уживати хінїни, так як при пропасници.

Господарство, промисл і торговля

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: Отворене зелїзниці льокальної Ґенфріц-Ґрос-Зіґгартс. Зелїзниця льокальна Ґенфріц-Ґрос-Зіґгартс зі стациєю Ґрос-Зіґгартс і перестанком Шенфельд-Кірхберґ буде віддана до прилюдного ужитку дня 19 серпня 1895. Стация Ґрос-Зіґгартс буде отворена для руху загального а перестанок Шенфельд-Кірхберґ для руху особового і посилок в ладунках цїловозових.

Північно-нїмецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною. — З днем 1 вересня 1895 увійде в житє нова тарифа.

Телєґрами.

Відень 21 серпня. Член Палати панів і радник двору Бек, директор урядової ґазети Wiener Zeitung, помер вчера коло Цилеї.

Ню-Йорк 21 серпня. У фабрицї стали в Браддок згинуло в наслїдок пукнення горна (печи до топленя зелїза) 9 робітників а 16 есть покалїчених. Всі робітники крім одного суть родом з Угорщини.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.